— Я — листоноша. Мені на сьогоднішній день п’ятдесят років, з яких більшу половину я служу на пошті. З моєю донькою Наталкою живемо гарно, вона вчиться у п’ятому класі. Покійна дружина зоставила мені двох дочок,— одну я вже вивчив — поїхала в Арктику, а друга — Наталка.

І вона в мене не проста,— гоноровита дівчина Наталка. Коли хочете знати,— проходу не дає, щоб я написав до їхньої шкільної газети спогади про громадянську війну. За що одержав золотого годинника та іменного маузера. Хоче Наталка, щоб я хоч раз прийшов до них у школу з тим маузером, а золотого годинника почепив на груди, як медаль.

Їхня вчителька передавала, що Наталка не говорить у школі про мою професію.

— Наталочко,— кажу,— ти соромишся того, що твій тато листоноша?

— Ні,— одповідає,— я тебе однаково люблю, ми з тобою тепер самі...

— Хитруєш,— кажу,— ти б хотіла, щоб я був краще бухгалтером!

— Коли ти знаєш бухгалтерію, це тобі не важко,— одповідає Наталка.

— Я знаю не тільки бухгалтерію,—кажу,—я знаю ще й радіосправу, а раніше був непоганим кулеметником...

— Я пожартувала, татку,— перебиває мене хитрюга-донька,— який ти недоторканний!

Бачу, не хоче говорити Наталка. Мовчки одягається, п’є чай,— ми з нею йшли того дня до оперного театру слухати концерт. Якийсь там ювілей чи підсумки декади,— вже забув. Йдемо в оперу. Наталка

мовчить. Почуваю, що душа її аж до самого дна кипить на мене та на мою професію.

А я теж мовчу.

В опері місця в нас гарні, самий партер,— сіла моя Наталочка та й носа повісила.

— Наталю, це твій тато? — питає якась її подружка з передряпаним носом.

Моя Наталка схопилася.

— Татку, скажи, будь ласка, котра година на твоєму?

Передряпаний ніс з цікавістю уп’явся мені просто в жилетку. "Отакої, — думаю,— це Наталка хоче моїм годинником похизуватися!" Дістав годинника, клацнув кришкою, передряпаний ніс аж одсахнувся.

— Швидко почнуть,— кажу, — концерт, дівчата.

Наталка моя підморгнула передряпаному носові й веселіше глянула навкруги.

— Татку,— раптом гаряче задихала мені у вухо доня,— ти бачиш, хто попереду нас сидить?.. Я одразу впізнала, це — народний артист, татку. Дивись, дивись, який симпатичний!

— Ти б хотіла,— питаю,— щоб і твій татко артистом був?

— Як тобі не соромно,— зашарілася Наталка, і я зрозумів, що вгадав.

— Стривай, Наталко,— кажу їй,— ти мені налоскотала вухо!

Почався концерт. У нас на Дніпрі така страва зветься "хомою". Робиться так. Розпалюють на березі вогнище. У казанку варять пшоно. А тоді ловлять рибу, яка трапиться,— до пшона її. Коли рак-неборак учепиться,— і він годиться. Картоплі, ковбаси різної — зверху. Хтось, може, крижня підбив,— давай його. Тараня десь ізнайшлася, — годиться. Свіжого огірка, швейцарського сиру, та трохи перцю, да посолити, да нехай увариться,— знаменита їжа "хома", що й казати.

Але не в тому діло, як зараз побачите. Концерт як концерт,— бувають гірші. Програма велика, виступали всі. Сам народний бас, що сидів попереду, теж вибіг на сцену, трохи поспівав, ткнув перед усіма пальцем на своє горло і втік до зали на місце.

І ось уже наближався кінець концерту. Конферансьє роззявив рота, щоб відпустити публіку, а на сцену хтось випхнув опудало в жіночій одежі. Конферансьє розгубився, публіка загула. Вже наслухалися видатних і відомих, а тут ще якась мара — лікті гострі, шия худенька, очі перелякані.

— Татку,— зашепотіла мені Наталка,— це — Манюрка, нашої Віри подруга!

Так, це була Манюрка. Куца сукня стирчала, як луб’яна.

Незграбна, цибата, довгорука, стояла вона коло рояля. "Боже мій,— подумав я,— пропала дівчина!" Манюрка заспівала. І тоді всі слухачі до одного збагнули, що з Манюрчиного горла тече срібна ріка кришталевих звуків. Манюрка співала, легко граючись із піснею, наче сама її творила перед нами. Окраса оперної сцени — заслужена колоратура республіки — як школярка вибігла з-за куліс і перша почала плескати в долоні, коли Манюрка закінчила пісню. Публіка влаштувала овацію.

Я сам голову згубив — скочив на ноги та як гукну на повний голос:

— Браво, Манюрко! — І тоді всі оглянулись на мене.

Коли ми з Наталкою виходили з зали, до нас підійшов народний артист.

— Пробачте,— сказав він тихо,— я вас затримаю на хвилину.

Моя Наталка мало не згоріла від радості. Ми зайшли до кімнати артиста. Посідали, значить. Артист випив нарзану.

— Голубе,— рикнув він до нас з Наталкою,—у вас же голос!

— Трохи е,— одповів я. І якось так вийшло, що мій голос, коли йому відповів, прозвучав нижче од його голосу.

— Голубе,— вже густішим басом протяг артист,— ого, нівроку, у вас, здається, октава!

— Октава,— одповів я йому ще нижчим голосом.

— Ого,— загув артист, намагаючись не пасти задніх. Він почервонів од натуги, бо взяв уже найнижчу ноту, на яку був здатний.

Я промовчав, щоб не добивати артиста. Наталка сиділа, дивилася ягнячими очима й нічого не розуміла.

Артист перейшов на розмовний голос.

— Де ви вчилися співати, голубе?

— У церковному хорі.

— Знаменито! Так і думав. Сам з цього починав. Вам треба в оперу. Октави тепер ні за які гроші не знайдеш. У вас чортяча октава!

Я подякував артистові за добре слово.

— Стривайте, голубе, не дякуйте,— я вас поведу до дирекції, вважайте свою долю влаштованою, боже ж ти мій, яка октава!

У моєї Наталки заблищали радістю очі.

— Не треба дирекції,— сказав я твердо,— я не збираюся міняти професію.

— Яка ж у вас, боже ж ти мій, професія?! — закричав бас.— Мабуть, якась бухгалтерія?!

— Ні, я листоноша,— відповів я з гідністю. Переді мною світилися злякані очі Наталки, я змагався за її душу:

— Листоноша?! Ви, мабуть, жартуєте?! — закричав артист.

Я одхитнув головою.

— Ніяких жартів, щоб ви знали. Чому це я мушу бігти в артисти? Я роблю мою роботу. Багато разів мав нагоду змінити її на іншу. Але не змінив. Скільки професій на світі, яка краща — хто скаже? Є люди різні на світі, і смаки неоднакові. Чому обов’язково всім бути солов’ями, коли й шпаки знають своє пташине щастя? Я бачу радість, я бачу й нещастя, я стою на порозі,— всім знайомий, багатьом друг. Я перший скажу вам, як щасливо змінюється життя, як з муками і болем народжується нова людина і нові взаємини. Обходжу мій район, — слово честі, я себе почуваю великою силою, товаришу народний артист, почуваю себе інтелігенцією, я пишаюся з моєї професії.

Мабуть, я ще говорив щось дуже переконливе і жалібне, бо моя Наталочка глянула на мене зовсім новими очима і притулилася до моєї руки.

— Татку,— сказала вона,— я тобі нізащо не дозволю, щоб ти змінив професію!

— Товаришу листоноша,— сказав тоді й артист.— Тоді дозвольте мені мати честь — бути вашим добрим знайомим.

Потім ми з Наталкою пішли додому, і всю дорогу вона мовчала. Якийсь процес відбувався в її маленькій душі. І я подякував наш радянський час, що дає нам таких дітей.

Ранком Наталка пішла до школи, повернулася, як і завжди,— тільки її руки були подряпані, а ніс трохи спух.

— Мені записано в школі зауваження,— сказала вона гордо,— але я всім їм довела, що у мого тата найліпша і найкрасивіша професія в світі!